

**043. Bijbelstudie over
A GEBORTU FU YESHUA
DE GEBOORTE VAN YESHUA - LEIDAT YESHUA
לידת ישוע**

Als de maand december maar net begonnen is worden weer overal de kerstversieringen en kerstverlichtingen uit de kasten gehaald en de kranten staan weer vol met kerstaanbiedingen. Restaurants adverteren volop voor hun kerstdiners en reisbureaus maken weer reclame voor hun speciale kerstarrangementen. Sinterklaas is nauwelijks met zijn stoomboot richting Spanje vertrokken en de onkosjere pepernoten zijn amper bij elkaar geveegd, of de mensen lopen alweer met heidense kerstbomen over de straat te sjouwen. Men wordt weer alom betoverd door de kerstmagie. Zelfs de kerken doen daaraan mee, want er zullen maar weinig kerken zijn die geen kerstboom op het podium hebben staan, en dat niet alleen in Nederland, maar ook in Suriname. Een kerst zonder kerstboom is voor veel Surinamers geen echte kerst, en daarom is de kerstboom ook in de 21^e eeuw niet weg te denken uit de Surinaamse huiskamers, desnoods een plastic kunstboom. Messiasbelijdende gelovigen daarentegen vieren geen kerstmis. Ten eerste vanwege de heidense achtergrond van dit winterfeest en de manier waarop het doorgaans gevierd wordt, ten tweede omdat er geen bijbelse opdracht bestaat om het te vieren, en ten derde omdat zij weten dat Yeshua niet in december geboren is, maar reeds enkele maanden eerder. Helaas zijn er ook mensen zowel van Joodse alsook van christelijke zijde, die hierin te ver doorschieten en niet alleen de datum van de viering, maar zelfs het hele geboorteverhaal van de Messias sterk in twijfel trekken door te wijzen naar de vele vermeende tegenstrijdigheden tussen de beide verslagen van Mattheüs en Lucas. Zo zijn Yosef [Jozef] en Mir'yam [Maria] volgens hen bij Mattheüs in Beit Lechem [Betlehem] woonachtig terwijl ze bij Lucas slechts naar Beit Lechem reizen omdat ze zich daar voor een volkstelling moeten melden. En dan is het voor hen nogal zeer de vraag of deze telling überhaupt heeft plaatsgevonden. Volgens Lucas woonden de ouders van Yeshua al vanaf het begin in Natzeret [Nazareth], terwijl Mattheüs uitdrukkelijk schrijft dat Yosef [Jozef] zich pas na het verblijf in Egypte daar met zijn gezin vestigde. Verder menen sommigen ontdekt te hebben dat Herodes stierf vier jaar voordat Yeshua werd geboren. Maar hoe zit dat dan met die baby's? Die kindermoord van Beit Lechem? Het Kerstverhaal blijkt dus volgens deze critici een vat vol tegenstrijdigheden te zijn. Dat zij vraagtekens plaatsen bij het traditionele kerstverhaal zoals dat reeds eeuwenlang aan de kinderen verteld wordt vind ik terecht, want de ezel en de os in de stal achter de kribbe zijn in de Bijbel inderdaad nergens terug te vinden en ook de drie koningen worden nergens vermeld, laat staan hun traditionele namen Caspar, Melchior en Balthasar. Mattheüs heeft het slechts over de wijzen uit het oosten. Voorts is er vanuit de Bijbel niet aantoonbaar dat Mir'yam [Maria] op een ezel de reis zou hebben afgelegd. Dus wat dat betreft ga ik erin mee. Maar om nou het hele verhaal van de geboorte van Yeshua naar het rijk der fabelen te verwijzen gaat mij echt te ver! Sterker nog: zogenaamde "deskundigen" die op grond van vermeende tegenstrijdigheden in de Bijbel durven te beweren dat het geboorteverhaal slechts een verzinzel zou zijn en dat er dus geen sprake van zou kunnen zijn dat Yeshua ooit echt geleefd zou hebben bewijzen daarmee juist G'ds tegenstander een grote dienst en ik wil u daarom ook nadrukkelijk waarschuwen er niet in te trappen, ook al zijn het gestudeerde mensen met schijnbaar steekhoudende argumenten waar u misschien niet zo gauw iets tegenin kunt brengen. Toch is de Bijbel daar heel duidelijk over: *"Geliefden, vertrouwt niet iedere geest, maar beproeft de geesten, of zij uit G'd zijn; want vele valse profeten zijn in de wereld uitgegaan. Hieraan onderkent gij de Geest G'ds: iedere geest, die belijdt, dat Yeshua haMashiach in het vlees gekomen is, is uit G'd; en iedere geest, die Yeshua niet belijdt, is niet uit G'd. En dit is de geest van de antichrist, waarvan gij gehoord hebt, dat hij komen zal, en hij is nu reeds in de wereld."* (א) [1 Johannes] 4:1-3). U bent dus gewaarschuwd! Natuurlijk besef ik ook wel dat het op het eerste gezicht erop lijkt dat de beide geboorteverhalen in de Bijbel niet echt synchroon met elkaar lopen, maar dat heeft meerdere oorzaken en de oplossing van het probleem is eigenlijk vrij simpel zoals u verderop in deze studie zelf zult zien. Weet u, het hele levensverhaal van Yeshua werd op schrift gesteld door vier evangelisten, en daarom zouden we eigenlijk ervan uit kunnen gaan dat er in de Bijbel dan ook vier beschrijvingen over

Zijn geboorte zouden staan. Wel, de evangelist Marcus is daarin het kortst van alle vier, want hij beschrijft het geboorteverhaal van Yeshua namelijk helemaal niet. De evangelist Johannes, in het Hebreeuws Yochanan geheten, houdt het ook vrij kort: *“In den beginne was het Woord en het Woord was bij G'd en het Woord was G'd. Dit was in den beginne bij G'd. Alle dingen zijn door het Woord geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is. In het Woord was leven en het leven was het Licht der mensen; en het Licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet gegrepen. - Het waarachtige Licht, dat ieder mens verlicht, was komende in de wereld. Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem geworden, en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij kwam tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Doch allen, die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven om kinderen G'ds te worden, hun, die in Zijn naam geloven; die niet uit bloed, noch uit de wil des vlezes, noch uit de wil eens mans, doch uit G'd geboren zijn. Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de Eniggeborene des Vaders, vol van genade en waarheid.”* (יְוָחָנָן Yochanan [Johannes] 1:1-5 en 9-14). Waar het Yochanan hierbij voornamelijk om gaat is om aan te tonen dat het G'd zelf was die als mens bij ons op aarde gekomen is. De rest van het geboorteverhaal is voor hem bijzaak. Alleen de evangelisten Lucas en Mattheüs zijn in het beschrijven de geboorte van Yeshua uitvoeriger. Het is op zich niet verkeerd om daarbij eens op hun onderlinge verschillen te letten, want dat zegt namelijk iets over wie ze waren, voor wie ze schreven en wat het doel van hun schrijven was. Lucas was een Griekse arts en historicus. Hij kwam dus uit de heidense, niet-joodse wereld en hij schreef zijn evangelie daarom ook op de eerste plaats voor niet-joodse lezers. Mattheüs, in het Aramees Matai en in het Hebreeuws Matit'yahu geheten, was een Jood en schreef het evangelie voor zijn Joodse volksgenoten, en daarom lees je bij hem vaak over de vervulling van de profetenwoorden uit de TeNaCH, dat ten onrechte het Oude Testament genoemd wordt! De Griek Lucas noemt als regering van die dagen de Romeinse keizer Augustus, die over de hele toenmalige wereld en dus ook Israël heerste, terwijl de Jood Matit'yahu het alleen maar over koning Herodes heeft, die in de Joodse provincie Judea regeerde. Omdat beide evangelisten het geboorteverhaal vanuit een andere invalshoek beschrijven is het nogal logisch dat deze twee verslagen niet identiek kunnen zijn, en toch wordt er zelfs door theologen en andere “deskundigen” steeds weer herhaald, dat men bij het lezen van de beide kerstevangeliën tegen behoorlijke problemen aanloopt: Lucas laat Yosef [Jozef] en Mir'yam [Maria] in Natzeret [Nazareth] beginnen met de reis, een plaatsnaam waarvan het in hun ogen onduidelijk is of die toen al bestond, want volgens hen duikt de naam pas later, namelijk in de 4e eeuw, op in de geschiedschrijving. Mattheüs laat Yosef en Mir'yam daarentegen in Beit Lechem [Betlehem] beginnen, en het Kind wordt volgens Mattheüs geboren in een gewoon huis. Over een stal of herberg wordt niet gerept, want in hoofdstuk 2, vers 11 staat er over de wijzen uit het oosten: *“En zij gingen het huis binnen en zagen het Kind met Mir'yam, Zijn moeder, en zij vielen neder en bewezen Hem hulde.”* - Dus “het huis” en niet “de stal”. Wie heeft gelijk, Mattheüs of Lucas? Het grootste probleem volgt nu: Na de geboorte, volgens Lucas, gaan ze, na de onreine periode van de vrouw, naar de tempel en aansluitend terug naar Nazareth terwijl Mattheüs de aankomst van de wijzen en de kindermoord beschrijft met aansluitend een vlucht naar Egypte. Volgens Lucas gaan ze dus vanuit Betlehem eerst naar Jeruzalem en van daaruit meteen terug naar Nazareth, maar volgens Mattheüs vluchten ze meteen na het vertrek van de wijzen rechtstreeks vanuit Betlehem naar Egypte. Tenminste, zo zien de critici deze gang van zaken. Dus wie van de twee evangelisten heeft nu gelijk? En dan die kindermoord in Betlehem. Flavius Josephus maakt geen melding van de moord, terwijl hij zo'n honderd pagina's beschrijft met betrekking tot de wandaden van Herodes. Zou hij de kindermoord dan niet meenemen? Dit zou niet erg waarschijnlijk zijn, of misschien wanneer het slechts een gering aantal kinderen zou betreffen. De vraag komt dan op hoe Yosef en Mir'yam onopgemerkt zijn gebleven. Mattheüs beschrijft dat na Egypte Yosef en het gezin door Galilea reizen en zich uiteindelijk in Nazareth vestigen, maar volgens Lucas woonden ze er al. Daar klopt dus iets niet! Kort samengevat: Mattheüs en Lucas kunnen niet als één verhaal gezien worden, daar je niet naar Nazareth kunt gaan en naar Egypte op hetzelfde moment. Of je gaat naar Egypte, of je gaat naar Nazareth. Er is dus nogal het een en ander behoorlijk mis gezien deze aanzienlijke verschillen! Kortom, het hele verhaal van de maagdelijke geboorte komt bij een groeiend aantal kritische lezers nogal ongeloofwaardig over en kan door hen derhalve hooguit als beeldspraak worden gezien, maar niet als een historisch feit! Omdat hiermee de betrouwbaarheid van het hele Nieuwe Testament in het geding is heb ik deze bijbelstudie

geschreven om daarmee aan te tonen dat er absoluut geen sprake kan zijn van tegenstrijdigheden mits men de beide versies van het geboorteverhaal niet naast elkaar, maar achter elkaar leest in de chronologische volgorde. Laten wij derhalve beginnen met het lezen van de bewuste bijbelteksten en daarna de vragen en opmerkingen van deze critici één voor één behandelen.

De aankondiging van de geboorte

“In de zesde maand nu werd de engel Gav’ri’el [Gabriël] van G’d gezonden naar een stad in Galilea, genaamd Netzaret [Nazareth], tot een maagd, die ondertrouwd was met een man, genaamd Yosef [Jozef], uit het huis van David, en de naam der maagd was Mir’yam [Maria]. En toen hij bij haar binnengekomen was, zeide hij: Wees gegroet, gij begenadigde, de Eeuwige is met u. Zij ontroerde bij dat woord en overlegde, welke de betekenis van die groet mocht zijn. En de engel zeide tot haar: Wees niet bevreesd, Mir’yam; want gij hebt genade gevonden bij G’d. En zie, gij zult zwanger worden en een Zoon baren, en gij zult Hem de naam Yeshua geven. Deze zal groot zijn en Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en de Eeuwige G’d zal Hem de troon van Zijn vader David geven, en Hij zal als koning over het huis van Ya’aqov [Jakob] heersen tot in eeuwigheid, en Zijn koningschap zal geen einde nemen. En Mir’yam zeide tot de engel: Hoe zal dat geschieden, daar ik geen omgang met een man heb? En de engel antwoordde en zeide tot haar: Ruach haQodesh [de Heilige Geest] zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen; daarom zal ook het heilige, dat verwekt wordt, Zoon G’ds genoemd worden. En zie, Elisheva [Elisabet], uw verwante, is eveneens zwanger van een zoon in haar ouderdom en dit is reeds de zesde maand voor haar, die onvruchtbaar heette. Want geen woord, dat van G’d komt, zal krachteloos wezen. En Mir’yam zeide: Zie, de dienstmaagd van de Eeuwige; mij geschiede naar uw woord. En de engel ging van haar heen.”

Surinaams: *“Di Elisheva [Elisabet] ben abi siksi mun bere, Gado seni a engel Gav’ri’el [Gabriyel] go na a foto Netzaret [Nasaret] ini a distrikti Galilea. A ben mus go na wan yongu uma di noiti no ben sribi nanga wan man ete. Soleki fa a pramisi ben de, dan Yosef bo trow nanga en. Yosef ben de wan bakapikin fu kownu David, èn a yongu uma ben nen Mir’yam [Maria]. Di Gav’ri’el go ini a oso fu Mir’yam, a taki en odi. Dan a taigi en taki: Masra de nanga yu, èn a blesi fu Masra de na yu tapu! Di Mir’yam yere san a engel taki, a skreki tak’ a bruya. A aksi ensrefi san a odi disi wani taki. Dan a engel taki: Mir’yam, no frede. Bika Gado sori yu En bun-ati. Luku. Yu o hori bere, dan yu o kisi wan manpikin. Yu mus kari en Yeshua. A o de wan prenspari man, èn den o kari En a Manpikin fu a Moro Hei Gado. Masra Gado o meki A tron kownu na a presi fu En afo David. A sa de a kownu fu a folku Israel fu têgo, èn noiti a tiri fu En o kba. Dan Maria taigi a engel taki: Fa dati kan? Bika noiti ete mi sribi nanga wan man. Dan a engel piki en taki: Ruach haQodesh [a Santa Yeye] o kon na yu tapu, èn a krakti fu a Moro Hei Gado o saka kon tapu yu. Dat’ede den sa kari a santa pikin di o gebore a Manpikin fu Gado. Luku, Elisheva [Elisabet] a famiri fu yu, owru kba. Ma en srefi de nanga bere fu kisi wan manpikin. Den ben taki a no man kisi pikin, ma na siksi mun kba di a abi bere. Bika noti no de san Gado no kan du. Dan Maria taki: We, mi de na Masra anu. Meki ala sani psa nanga mi soleki fa yu taki. Dan a engel gwe.”*

Hindoestaans: *“Chau mahinna bád Parmeswar ápan pari Gav’ri’el [Gabriyel] ke Galilea dihát me Netzaret [Násáret] sahar patháís. U sanesa láís ek larki khátin jekar chekái ek Yosef nám ke ádmi se bhail raha. U ádmi rája David ke aulád raha. Larki ke nám Mir’yam [Maria] raha aur u kania raha. Jab pari okar ghar me bhittar gail tab bolis: Mir’yam, tu sukhi báte. Parmeswar tore sáth hai aur u toke bahut bhalái kariga. Larki jab i bát sunis, tab ghabarái gail aur soce lagal ki: Ekar matlab ka hoi? Tab pari bolis: Mir’yam, tu na deraihe. Parmeswar ke bhalái tore sanghe hai. Sun, toke larka hoiga. Okar nám Yeshua dharaihe. U bara ádmi rahi aur sab se máhán Parmeswar ke Beta boláwal jáiga. Prabhu Parmeswar oke okar báp-dáda David ke ráj deiga. U sab jug khátin Ya’aqov [Yákob] ke aulád logan par ráj caláiga aur sada ke liye rája rahiga. Tab Mir’yam puchis: I kaise hoiga? Ham to kania báti. Tab u bolis: Ruach haQodesh [Pawitr Átma] sab se máhán Parmeswar ke sakti se tore uppar áiga. Ohi khátin jaun pawitr jiw tore me janam páiga, u Parmeswar ke Beta boláwal jáiga. Aur sun, tor palwár Elisheva [Elisábet] ke burhápa par bhi ek beta paida hoiga. U cáhe bájhin aurat boláwal ját raha, tabbo isáit chatwa mahinna me hai. Parmeswar ke sab bát hardam pura howe hai. Tab Mir’yam bolis: Ham Parmeswar ke gulám aurat báti. Jaise áp bolle hai, oisane hamse howe. Tab pari okar lage se cal gail.”*

Javaans: *“Kadung ibu Elisheva [Elisabèt] wis meteng nem sasi, Gusti Elohim terus ngongkon mulékat Gav’ri’el [Gabriël] teka*

nang kuta Netzaret [Nasarèt] nang distrik Galiléa. Mulékat Gav'ri'el dikongkon metuki sakwijiné prawan sing jenengé Mir'yam [Maria]. Mir'yam iki patyangané Yosef, turunané ratu David. Kadung Gav'ri'el wis nemu Mir'yam, dèkné ngomong ngéné: Mir'yam, kowé pantyèn diberkahi tenan karo Gusti, awit Dèkné miji kowé. Krungu tembungé mulékat kuwi mau Mir'yam kagèt banget, terus mikir ing ati: Apa ta tegesé tembung kuwi? Mulékaté terus ngomong: Mir'yam, aja wedi! Gusti Elohim ngétokké kabetyikané marang kowé. Kowé bakal meteng lan nglairké anak lanang. Botyahé kudu mbok jenengké Yeshua. Dèkné bakal dadi wong sing pinunjul lan bakal dityeluk Anaké Sing Luhur Déwé. Gusti Elohim bakal ndadèkké Dèkné dadi ratu, nurut bapak-bapakané mbiyèn, yakuwi ratu David. Dèkné bakal dadi ratuné turun-turunané Bapa Ya'aqov [Yakub] slawas-lawasé lan enggoné Dèkné bakal dadi ratu ora bakal ènèng lèrèné. Mir'yam terus takon marang mulékaté: Kepriyé kuwi mau kabèh bakalé klakon, awit aku durung nduwé bojo? Mulékaté semaur: Ruach haQodesh [Roh Sutyi] bakal nyedeki kowé lan kwasané Gusti Elohim bakal nutupi kowé. Mulané anak sing lair kuwi sutyi lan bakal dityeluk Anaké Gusti Elohim. Lan ngertia nèk uga ibu Elisheva, sedulurmu sing wis tuwa lan sing jaréné ora bisa nduwé anak, saiki wis meteng nem sasi. Awit kanggo Gusti Elohim ora ènèng prekara sing mokal. Mir'yam terus ngomong: Aku iki peladèné Gusti. Sembarang kuwi mau kabèh bakal klakon karo aku kaya sing mbok omong kuwi. Sakwisé kuwi mulékaté terus lunga.” (לוקאס Luqas [Lucas] 1:26-38).

- “De geboorte van Yeshua haMashiach geschiedde aldus. Terwijl Zijn moeder Mir'yam ondertrouwd was met Yosef, bleek zij, voordat zij gingen samenwonen, zwanger te zijn uit Ruach haQodesh [de Heilige Geest]. Daar nu Yosef, haar man, rechtschapen was en haar niet in opspraak wilde brengen, was hij van zins in stilte van haar te scheiden. Toen die overweging bij hem opkwam, zie, een engel van Adonai verscheen hem in de droom en zeide: Yosef, zoon van David, schroom niet Mir'yam, uw vrouw, tot u te nemen, want wat in haar verwekt is, is uit Ruach haQodesh [de Heilige Geest]. Zij zal een Zoon baren en gij zult Hem de naam Yeshua [Redder] geven. Want Hij is het die Zijn volk zal redden van hun zonden. Dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden hetgeen de Eeuwige door de profeet gesproken heeft, toen hij zeide: Zie, de maagd zal zwanger worden en een Zoon baren, en men zal Hem de naam Imanu'el [Immanuël] geven, hetgeen betekent: G'd met ons. Toen Yosef uit zijn slaap ontwaakt was, deed hij, zoals de engel van Adonai hem bevolen had en hij nam zijn vrouw tot zich. En hij had geen gemeenschap met haar, voordat zij een Zoon gebaard had. En hij gaf Hem de naam Yeshua.”

Surinaams: “Na so Yeshua haMashiach kon gebore. Mir'yam, a m'ma fu Yeshua, ben de fu trow nanga Yosef. Ma fosi den go libi makandra, Mir'yam ben hori bere. Ma na Ruach haQodesh [a Santa Yeye] ben meki dati psa. Dan fu di Yosef ben de wan bun sma, a ben wani kibri Mir'yam fu a syen di a bo kisi te sma bo yere a sani disi. Fu dat'ede a ben wani prati nanga en na wan safri fasi. Ma di Yosef prakseri a sani dati, ne wan engel fu Masra sori ensrefi na en ini wan dren. A engel taigi en taki: Yosef, bakapikin fu David, yu no abi fu frede fu teki Mir'yam leki yu wefi. Bika na Ruach haQodesh [a Santa Yeye] meki tak' a de nanga bere. A sa kisi wan manpikin, di yu mus kari Yeshua [Ferlusuman]. Bika na En sa ferlusu En pipel fu den sondu. Ala den sani disi psa, fu meki a sani san Masra ben meki a profeiti taki kon tru. A ben taki: Luku, wan yongu uma di noiti no sribi nanga wan man ete, sa kisi bere. A sa kisi wan manpikin, di den sa kari Imanu'el [Emanuel], dati wani taki: Gado de nanga wi. Di Yosef wiki, a du san a engel fu Masra taigi en, a trow nanga Mir'yam. Ma a no sribi nanga en leki man nanga frow te leki Mir'yam kisi a boi. Di A gebore Yosef kari En Yeshua.”

Hindoestaans: “Ab ham batáb Yeshua haMashiach ke janam kaise bhail. Mir'yam ke chekái Yosef se hoi gail raha. Aur usabke biáh howe se pahile aise bhail ki Mir'yam ke Ruach haQodesh [Pawitr Átma] dwára larka howat. Mir'yam ke hone wála pati ek bhala ádmi raha aur u na mángat raha ki Mir'yam ke saram pahuce. Ohi se u ápan man me socis Mir'yam ke bina halcal macáwe chor dewe ke. Baki jab u aisan bicár karat raha tab u ekgo sapana me dekhis ki ek Parmeswar ke pari okar pás áil aur bolis: He Yosef, David ke aulád, tu na soc kar Mir'yam se biáh kare ke. U Larka to Ruach haQodesh [Pawitr Átma] ke dwára paida hoi. Mir'yam ke ek beta hoi aur tu okar nám Yeshua [Bacáwe Wála] dharaihe. U ápan játi ke páp me se bacáiga. I sab hoiga jeme Parmeswar ke bát pura howe jaun u dher din pahile ápan sanesia Yeshayahu [Yasáya] ke dwára janáis raha. U ose bolis raha: Sun, kania ke ek beta paida hoiga. Aur okar nám Imanu'el [Emánuwel] rahiga. I nám ke matlab hai: Parmeswar hamlogke sáth hai. Jab Yosef jág gail tab u karis jaise Prabhu ke pari ose bolis raha. U Mir'yam ke ápan ghare legail. Baki u okar sáth na sutal jab talak okar beta na paida bhail. Aur u Larka ke nám Yeshua dharáis.” (מתתיהו Matit'yahu [Mattheüs] 1:18-25).

De geboorte van Yeshua

“En het geschiedde in die dagen, dat er een bevel uitging vanwege keizer Augustus, dat het gehele rijk moest worden ingeschreven. Deze inschrijving had voor het eerst plaats, toen Quirinius het bewind over Syrië voerde. En zij gingen allen op reis om zich te laten inschrijven, ieder naar zijn eigen stad. Ook Yosef trok op van Galilea, uit de stad Netzaret [Nazareth], naar Judea, naar de stad van David, die Beit Lechem [Betlehem] heet, omdat hij uit het huis en het geslacht van David was, om zich te laten inschrijven met Mir'yam [Maria], zijn ondertrouwde vrouw, welke zwanger was. En het geschiedde, toen zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou, en zij baarde haar eerstgeboren Zoon en wikkelde Hem in doeken en legde Hem in een kribbe, omdat voor hen geen plaats was in de herberg. En er waren herders in diezelfde landstreek, die zich ophielden in het veld en des nachts de wacht hielden over hun kudde. En opeens stond een engel van Adonai bij hen en de heerlijkheid van de Eeuwige omstraalde hen, en zij vreesden met grote vreze. En de engel zeide tot hen: Weest niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die heel het volk zal ten deel vallen: U is heden de Verlosser geboren, namelijk de Mashiach, haAdon [de Heer], in de stad van David. En dit zij u het teken: Gij zult een Kind vinden in doeken gewikkeld en liggende in een kribbe. En plotseling was er bij de engel een grote hemelse legermacht, die G'd loofde, zeggende: Ere zij G'd in de hoge, en vrede op aarde bij mensen des welbehagens. En het geschiedde, toen de engelen van hen heengevaren waren naar de hemel, dat de herders tot elkander spraken: Laten wij dan naar Beit Lechem gaan om te zien hetgeen geschied is en ons door de Eeuwige is bekendgemaakt. En zij gingen haastig en vonden Mir'yam en Yosef, en het Kind liggende in de kribbe. En toen zij het gezien hadden, maakten zij bekend hetgeen tot hen gesproken was over dit Kind. En allen, die ervan hoorden, verbaasden zich over hetgeen door de herders tot hen gezegd werd. Doch Mir'yam bewaarde al deze woorden, die overwegende in haar hart. En de herders keerden terug, G'd lovende en prijzende om alles wat zij hadden gehoord en gezien, gelijk het hun gezegd was.”

Surinaams: “Ini a srefi ten dati grankownu Augustus ben seni wan boskopu go lontu ini ala den kondre di a ben e tiri, tak' ala sma mus go skrifi den nen na ini lantibuku. Disi ben de a fosi leisi di den ben meki den sma skrifi den nen na ini lantibuku èn a psa ini a ten di Quirinius ben de granman fu Siriakondre. So ala sma ben go skrifi den nen na ini a foto pe a famiri fu den ben kmopo. Dan fu di Yosef ben de wan bakapikin fu David, a kmopo fu Netzaret [Nasaret] na ini Galilea fu go na Beit Lechem [Betlehem] na ini Yudea, bika na drape David ben gebore. A go drape fu skrifi en nen nanga a di fu Mir'yam [Maria], a frow nanga san a bo trow. A pisten dati Mir'yam ben abi bere. Di den ben drape, a yuru doro fu Mir'yam kisi a pikin. Dan a kisi en fosi boi. A domru En na ini krosi, dan a poti En didon ini wan baki pe meti e nyan, bika a oso pe yu ben kan yuru wan presi fu tan, ben furu kba. Ini a srefi kontren dati wantu skapuman ben de ini den wei e hori wakti te neti gi den skapu fu den. Dan wantron so wan engel fu Masra ben tnapu na den fesi, èn a glori fu Masra ben krin a heri presi pe den ben de. Den man ben frede srefsrefi. Ma a engel taigi den taki: No frede! Bika mi tyari wan bun nyunsu gi unu san o meki a heri folku prisiri. Tide a Ferlusuman gebore gi unu na ini a foto fu David. Na En na a Mashiach, na En na Masra. Disi na a marki: Te un go, un o si wan pikin di domru na ini krosi, èn a didon ini wan baki pe meti e nyan. Dan wantron so wan heri ipi tra engel ben tnapu pe a fosi engel ben de. Den ben e prijse Gado taki: Glori gi Gado di de na heimel, èn freide gi den sma na grontapu di Gado lobi. Di den engel gwe baka na heimel, den skapuman taigi makandra taki: Kon meki un go na Beit Lechem fu go luku a sani san Masra seni taigi unu. Den man gwe es'esi, dan den feni Mir'yam nanga Yosef, nanga a pikin di ben didon na ini a baki. Di den si a pikin den ferteri ala sani san a engel ben taigi den fu a pikin. Ala sma di yere a tori ben ferwondru fu a sani san den skapuman taki. Mir'yam no fergiti den sani san den taki, ma a tan memre den. Di den man e drai gwe baka, den ben e prijse Gado e gi En glori fu ala sani san den ben si nanga san den ben yere. Ala sani ben psa soleki fa a engel ben taigi den.”

Hindoestaans: “Kuch din bád Roma ke máhárája Augustus hukum deis ki: Har ek des me sab koi ke cáhi ápan nám likhwáwe ke. I hukum dewal gail jab Quirinius Siria des ke uppar ráj caláwat raha. I pahila dafe raha ki sab manai ke cáhat raha ápan nám likhwáwe ke. Sab ádmi ke cáhat raha u sahar jái ke jáha ulogke báp-dáda rahat raha. Aisane Yosef Netzaret [Násáret] sahar Gálilea dihát se Yudea dihát me Beit Lechem [Betlehem] sahar gail. Huwa par rája David paida bhail raha, aur Yosef okar ek aulád raha. U ápan hone wála pati Mir'yam [Maria] ke legail jaun ke larka howat. Tab jab usab huwa pahucal, tab Mir'yam ke pahila betwa paida bhail. Tab u oke kapra me lapetke ekgo carahi me dhar deis. Usabke khát to dusar

jagaha na raha. Beit Lechem sahar ke bahare ekátgo bhera caráwe wálan raha. Ohi rát ke usab maidán me ápan bhera log ke caráwat raha. Tab acakke me ekgo Parmeswar ke pari usabke lage thara bhail aur Prabhu ke bisál joti dekháil. Ulog bahut derái gail. Tab pari bolis ki: Tulog na dera! Ham aili hai ekgo khus khabar batáwe aur sab játi bahut khusi rahiga. Áj David ke sahar me Bacáwe Wála paida bhail hai. U Prabhu aur Mashiach [Masih] hai. Tulog ekgo chota larka paihe jaun kapra se lapetal hai aur carahi me dharal hai. Aisane tulog ján jaihe ki ohi hai. Tab acakke me pari lage ek jhund swarag ke pari raha. Usab Parmeswar ke gun gáwe lagal ki: Sab se uppar wála swarag me Parmeswar ke ádar howe, aur dharti par manai log ke shánti rahe. Usabke to Parmeswar ke bhalái milal. Tab jab pari log swarag me lautke gail raha, tab caráwe wálan apame me bolis ki: Áw cali Beit Lechem me dekhe jaun cij Parmeswar hamlogke janáis hai. Tab sabhan háli se gail aur Mir'yam, Yosef aur carahi me Larka ke páis. Tab jab usab ulogke dekhis, tab batáis ki pari Larka ke bise me ka bolis hai. Aur huwa ke manai log sunke bahut acambho bhail. Mir'yam i sab bát accha se yád karis aur socis ki: Ekar matlab ka hoi? Tab caráwe wálan lautke gail ápan bhera lage. Usab etana bisál cij dekhis aur sunis raha ki Parmeswar ke gun gáwat ját raha.” **Javaans:** “Ing waktu kuwi ratu Augustus ngetokké tembung nèk kabèh wong sing manggon nang negara-negara sing ana ing pangwasané kraton Rum kudu nyatetké jenengé lan kaitung kabèh. Itung-itungan wong sing sepisanan kuwi dianakké dongé Quirinius dadí gramang nang bawah Siria. Wong kabèh terus pada budal nyatetké jenengé nang kutané mbah-mbahané mbiyèn. Lan jalaran Yosef kuwi turunané ratu David, mulané dèkné ya terus budal sangka kuta Netzaret [Nasarèt] nang distrik Galiléa, lunga nang kuta Beit Lechem [Bètlehèm] nang distrik Yudéa. Beit Lechem kuwi kuta lairané ratu David. Yosef lunga nggawa Mir'yam [Maria], patyangané sing meteng. Dongé wong loro mau teka nang kuta Beit Lechem wis wayahé Mir'yam kudu mbayi. Mir'yam ya terus mbayi anak lanang sing mbarep. Bayiné terus digedong lan disèlèhké nang wadah pakan kéwan, awit Yosef lan Mir'yam wis ora bisa nemu panggonan menèh nang omah inepan. Nang bawah kono ing wengi kuwi ènèng pangon-pangon sing ijik njaga wedusé nang kebon. Dadakan waé terus mulékaté Gusti ngadek nang ngarepé lan pangwasané Gusti Elohim madangi para pangon mau. Wong-wong pada wedi banget. Nanging mulékaté terus ngomong: Aja pada wedi, awit aku teka nggawa kabar betyik kanggo kowé, kabar sing mbungahké atiné wong kabèh. Ing dina iki Juru Slametmu wis lair nang kutané ratu David. Dèkné kuwi Mashiach, Gusti. Iki tengeré: kowé bakal nemu bayi digedong lan disèlèhké nang wadah pakan kéwan! Terus dadakan waé ènèng mulékaté pirang-pirang pada ngantyané mulékaté mau lan bebarengan terus pada memuji Gusti Elohim. Tembungé ngéné: Pujia Gusti Elohim sing nang nduwur lan tentrem ayem nang bumi, awit Gusti Elohim ngétokké kabetyikané marang manungsa. Kadung para mulékaté mau wis lunga nang swarga, para pangon terus ngomong marang sakpada-pada: Hayuk pada budal nang kuta Beit Lechem. Gusti Elohim wis ngomongi awaké déwé bab sing klakon nang kana. Hayuk pada ndelok! Para pangon mau terus gelis-gelis budal, terus nemu Mir'yam lan Yosef lan Bayiné sing disèlèhké nang wadah pakan kéwan. Kadung wis weruh Bayiné, para pangon terus ngabar-ngabarké bab apa sing diomong karo mulékaté bab Bayiné. Kabèh wong sing krungu kabaré para pangon mau pada nggumun banget. Nanging Mir'yam nyimpen lelakon-lelakon kuwi mau kabèh ing atiné lan digagas apa tegesé. Para pangon terus balik menèh nang kebon karo memuji lan ngluhurké Gusti Elohim, awit kabèh sing dirungu lan sing diseksèni pantyèn tyotyok karo sing diomong karo mulékaté.” (לוקאס Luqas [Lucas] 2:1-20).

De besnijdenis van Yeshua

“En toen acht dagen vervuld waren, zodat zij Hem moesten besnijden (de Hebreeuwse naam voor de besnijdenis is ברית־מילה B'rit Mila), ontving Hij ook de naam Yeshua, die door de engel genoemd was, eer Hij in de moederschoot was ontvangen. En toen de dagen hunner reiniging naar de Tora van Moshe [Mozes] vervuld waren, brachten zij Hem naar Yerushalayim [Jeruzalem] om Hem de Eeuwige voor te stellen, gelijk geschreven staat in de Tora van de Eeuwige: Al het eerstgeborene van het mannelijke geslacht zal heilig heten voor de Eeuwige, en om een offer te brengen overeenkomstig hetgeen in de Tora van Adonai gezegd is, een paar tortelduiven of twee jonge duiven. En zie, er was een man te Yerushalayim, wiens naam was Shim'on [Simeon], en deze man was een Tzadiq [rechtvaardige] en Chasid [vrome], en hij verwachtte de vertroosting van Israëel, en Ruach haQodesh [de Heilige Geest] was op hem. En hem was door Ruach haQodesh een G'dsspraak gegeven, dat hij de dood niet zou zien, eer hij de Mashiach van Adonai gezien had. En hij kwam door de Ruach [Geest] in Beit haMiq'dash

[de tempel]. En toen de ouders het kind Yeshua binnenbrachten om met Hem te doen overeenkomstig de gewoonte der Tora, nam ook hij het in zijn armen en hij loofde G'd en zeide: Nu laat Gij, Eeuwige, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord, want mijn ogen hebben Yeshuat'cha [Uw heil] gezien, dat Gij bereid hebt voor het aangezicht van alle volken: licht tot openbaring voor de Goyim [heidenen] en heerlijkheid voor uw volk Yis'ra'el [Israël]. En Zijn vader en Zijn moeder stonden verwonderd over hetgeen van Hem gezegd werd. En Shim'on zegende hen en zeide tot Mir'yam, Zijn moeder: Zie, deze is gesteld tot een val en opstanding van velen in Israël en tot een teken, dat weersproken wordt - en door uw eigen ziel zal een zwaard gaan - opdat de overleggingen uit vele harten openbaar worden. Ook was daar Chana [Hanna], een profetes, een dochter van P'nu'el [Fanuël], uit de stam Asher [Aser]. Zij was op hoge leeftijd gekomen, nadat zij met haar man na haar huwelijksdag zeven jaren had geleefd en nu was zij weduwe, ongeveer vierentachtig jaar oud, en zij diende G'd onafgebroken in de tempel, met vasten en bidden, nacht en dag. En zij kwam op datzelfde ogenblik daarbij staan, en zij loofde mede G'd en sprak over Hem tot allen, die voor Yerushalayim verlossing verwachtten. En toen zij alles volbracht hadden, wat volgens de Tora van Adonai te doen was, keerden zij terug naar Galilea, naar hun stad Netzaret [Nazareth].”

Surinaams: “Di a pikin tapu aiti dei, den ben mus besnei En. Dan den gi En a nen Yeshua. Bika fosi A ben de ini en mamabere, a engel ben taki tak' na so den mus kari En. A ten ben doro tak' den ben mus krin densrefi gi Gado soleki fa a wèt fu Moshe [Moses] e taki. Dan Yosef nanga Mir'yam [Maria] tyari Yeshua go na Yerushalayim [Yerusalem] fu poti En na ini Masra anu. Bika a skrfi na ini a wèt fu Masra taki: Ala fosi manpikin un sa poti aparti gi Masra. A wèt fu Masra e taki moro fara tak' den ben mus tyari tu paskadoifi noso tu yongu doifi leki wan offer gi Gado. Now yu ben abi na ini Yerushalayim wan man di ben nen Shim'on [Simeon]. A man disi ben bun ini Gado ai. A ben hori ensrefi trutru na a Dyubribi, èn Ruach haQodesh [a Santa Yeye] ben de na en tapu. A ben angri fu si a dei di Gado bo ferlusu Israel. Ruach haQodesh ben sori Shim'on tak' a no bo dede solanga a no ben si a Mashiach di Masra bo seni kon. Dan so Ruach haQodesh ben meki Shim'on go na ini a tempel fu den Dyu. Di Yosef nanga Mir'yam tyari Yeshua go drape fu du nanga En soleki fa a wèt e taki, dan Shim'on teki a pikin tapu en anu èn a opo Gado nen. A taki: Masra, now Yu kan meki Yu knekti dede ini freide leki fa Yu ben taki. Bika mi si a Ferlusuman di Yu bo seni kon gi ala folku. Neleki wan faya A o sori den sma di no sabi Yu, a pasi fu Yu, èn A o meki Yu pipel Israel kisi glori. Yosef nanga Mir'yam ben ferwondru fu yere den sani san Shim'on taki fu Yeshua. Dan Shim'on blesi den. A taigi Mir'yam, a m'ma fu a pikin taki: Luku, a pikin disi na wan marki di furu sma ini Israel o poti na wan sei. Na dati o broko den neki. Ma gi furu trawan A o tyari nyun libi kon. Na sowan fasi a sani san de ini den sma ati o kon na krin. Ma yu o abi dipi sari na ini yu ati. Wan owru frow ben de ini a mamakerki tu. A ben nen Chana [Hana] èn a ben de wan profeti fu Gado. A p'pa fu en ben nen P'nu'el [Fanuel] èn a ben de fu a lo fu Asher [Aser]. A frow disi no ben abi masra, bika seibi yari baka di a trow, en masra dede. A ben abi aititenti-na-fo yari, èn a ben tan ini a mamakerki e dini Gado dei nanga neti nanga faste èn begi. A srefi ten di Shim'on ben e taki nanga Yosef nanga Mir'yam, Chana kon tnapu drape. Dan a bigin opo Gado nen owktu èn ala sma di ben ferwakti tak' Gado bo ferlusu Yerushalayim, a ferteri fu a pikin disi. Di Mir'yam nanga Yosef du ala sani san den ben mus du, soleki fa a wèt fu Masra e taki, den drai go baka na Netzaret [Nasaret] na ini Galilea, pe den ben e libi.”

Hindoestaans: “Athwa din par Larka ke hakikat bhail. Tab okar nám Yeshua dharáwal gail, jaise pari okar janam se pahile Mir'yam [Maria] se bolis raha. Jab Yeshua cális din ke raha, tab okar máí-báp oke Yerushalayim [Yerusálem] sahar me legail. U din okar máí Parmeswar ke mahal me kuch balidán karke safa karal gail. Aise Parmeswar ápan kánun me Moshe [Mosas] se likhwáís raha. U balidán duigo chota kabuttar raha. Ulog ápan Larka ke bhi legail Prabhu ke dekháwe khátin. Kánun me likhal hai ki sab betwan jaun pahila larka hai, usab Prabhu khátin hai. Yerushalayim me ek Shim'on [Simeon] nám ke burhwa rahat raha. U bhala ádmi aur bhaktia raha aur Ruach haQodesh [Pawitr Átma] okar uppar raha. U Israel ke játi ke tiha dewe Wála ke agorat raha. Ruach haQodesh ose bolis raha ki: Mare se pahile tu Prabhu ke Krist ke dekhihe. Tab ohi samai par jab Yeshua ke máí-báp Larka ke Parmeswar ke mahal ke angana me legail kánun pura kare khátin, tab Ruach haQodesh Shim'on ke bhi huwa par legail. Tab burhwa Larka ke godi me leike Parmeswar ke gun gáwe lagal. U bolis: He Prabhu, ham ápan ákhi se tor bacáwe Wála ke dekhila. Ab ham shánti se mar sakab. Tu ápan wáda ápan gulám khátin pura karle hai. Tu oke pathaile hai dunia bhar ke játi log ke dekháwe ke kaise páp me se bac jái saki. U manai log ke joti deiga jaun tore bise me na jáne hai. Aur Israel játi ke bisál sukh miliga. Tab i bát sunke máí-báp bahut acambho bhail. Tab burhwa usabke ásirbát deis aur

Larka ke mái se bolis: Khub thik se sun. I Larka Israel me dher ghamandi logan ke giráiga aur nica logan ke utháiga. Okare dwára Parmeswar Israel ke játi ke dekháiga ki ulog kaise okar gussa me se bac sakiga. Baki dher log okar bát par lát máriga. I sab cij dwára dher manai log ke kharáb bicár dekháwal jáiga. Aur tor dil me bahut dukh áiga, jaise talwár káte hai. Tab ekgo auro Parmeswar ke sanesia áil. U burhia raha aur okar nám Chana [Ána] raha. Okar báp P'nu'el [Fánuwel] raha aur ulog Asher [Ásar] ke kul me ke raha. Chana ke biáh hoi gail raha. Tab sát baris bád u widhwa hoi gail, aur ab u caurasi baris ke hai. U hardam Parmeswar ke mahal ke angana me raha aur rát din bhukha rahike ose prátna karat raha. Ohi samai par u usabke lage áil aur bhi Parmeswar ke gun gáwe lagal. U Yeshua ke bise me sab manai logan se batáwe lagal jaun agorat raha jab talak Parmeswar Yerushalayim wálan ke chutkára na deiga. Tab jab Larka ke mái-báp sab cij kar cukal raha jaun Parmeswar ke kánun me likhal hai, tab usab Netzaret [Násáret] sahar Gálilea dihát me lautke gail.” **Javaans:** “Kadung umuré wis wolung dina, Bayiné terus disunati lan dikèki jeneng. Jenengé Yeshua, awit mulékaté ngekèki jeneng kuwi marang Mir'yam [Maria], sakdurungé dèkné meteng. Miturut wèté nabi Moses Mir'yam dianggep resik menèh nèk wis kliwat patang puluh dina sakwisé mbayi. Kadung wis tekan wayahé, Mir'yam lan Yosef terus budal nang kuta Yerushalayim [Yérusalèm] arep masrahké Bayiné marang Gusti. Awit nang Kitab ketulis ngéné: Saben anak mbarep sing lanang kudu dipasrahké marang Gusti. Mir'yam lan Yosef budal nang kuta Yerushalayim kuwi uga arep nggawa kurban miturut wèté Gusti Elohim sing ketulis nang Kitab. Kurbané yakuwi: manuk dara sak jodo apa manuk dara tyilik loro. Ing waktu kuwi nang kuta Yerushalayim kono ènèng wong sing jenengé Shim'on [Siméon]. Shim'on iki sakwijiné wong sing nuruti kekarepané Gusti Elohim lan ngabekti marang Gusti Elohim. Dèkné ngarep-arep kapan Gusti Elohim bakal nekakké keslametan marang bangsa Israèl. Shim'on iki kebek karo Ruach haQodesh [Roh Sutyi]. Ruach haQodesh déwé sing ngomong marang dèkné nèk dèkné ora bakal mati sakdurungé weruh Juru Slameté manungsa, sing wis dijanji karo Gusti Elohim. Katuntun Ruach haQodesh Shim'on terus mlebu nang Gréja Gedé. Maria lan Yosef uga mlebu nang Gréja Gedé nggawa Bayiné arep dipasrahké marang Gusti Elohim, miturut pernatané agama. Shim'on terus nyekel Bayiné, terus dibopong karo memuji Gusti Elohim ngomong: Duh Gusti, Kowé netepi janjimu marang peladènu. Saiki aku wis bisa ninggal karo ayam. Awit mripatku wis weruh Juru Slamet Kongkonanmu. Dèkné sing mbok tyawiské kanggo nylametké kabèh bangsa, kaya pepadang sing madangi dalané wong sing ora pretyaya, supaya pada mara nang nggonmu. Dadiné umatmu, bangsa Israèl, nampa pengaleman sangka liya-liya bangsa. Yosef lan Mir'yam pada nggumun krungu tembungé Shim'on sing ngomongké bab anaké mau. Siméon terus mberkahi Yosef, Mir'yam lan Bayiné, terus ngomong marang Mir'yam: Botyah iki wis dikarepké karo Gusti Elohim dadi jalarané tiba lan tanginé wong okèh nang Israèl. Dèkné bakal dadi tanda sangka Gusti Elohim, sing bakal dibantah karo wong okèh. Mengkono kuwi angen-angen sing kasimpen ing atiné wong okèh bakal kebukak. Kowé déwé Mir'yam, bakal ngrasakké sedi, atimu rasané kaya disuwèk karo pedang sing landep kaé. Nang kono uga ènèng nabi wédok sing wis tuwa banget, jenengé Chana [Hanah], anaké P'nu'el [Fanuèl] sangka turunané Asher [Aser]. Nabi Chana sakwisé kawin pitung taun suwéné terus ditinggal mati bojoné. Dadiné dèkné saiki randa, umuré wis wolung puluh papat taun. Nabi Chana kuwi sasaté awan-wengi nang Gréja Gedé ngabekti marang Gusti Elohim nganggo pandonga lan pasa. Ing waktu kuwi ya dongé nabi Chana uga teka nang Gréja Gedé. Dèkné terus memuji Gusti Elohim lan ngomongké bab Botyah Bayi mau marang wong kabèh sing pada ngarep-arep kapan Gusti Elohim enggoné ngluwaré kuta Yerushalayim. Sakwisé rampung enggoné pada netepi pernatané Gusti Elohim kabèh, Yosef lan Mir'yam terus pada mulih nang kuta Netzaret [Nasarèt] nang distrik Galiléa.” (לוקאס Luqas [Lucas] 2:21-39).

De wijzen uit het Oosten

“Toen nu Yeshua geboren was te Beit Lechem [Betlehem] in Judea, in de dagen van koning Herodes, zie, wijzen uit het Oosten kwamen te Yerushalayim [Jeruzalem] en vroegen: Waar is de Koning der Joden, die geboren is? Want wij hebben zijn ster in het Oosten gezien en wij zijn gekomen om Hem hulde te bewijzen. Toen koning Herodes hiervan hoorde, ontstelde hij en geheel Yerushalayim met hem. En hij liet al de overpriesters en schriftgeleerden van het volk vergaderen en trachtte van hen te vernemen, waar de Mashiach geboren zou worden. Zij zeiden tot hen: Te Beit Lechem in Judea, want aldus staat geschreven door de profeet: En gij, Beit Lechem, land van Yehuda [Juda], zijt geenszins de minste onder de leiders van Yehuda, want uit u zal een leidsman voortkomen, die Mijn volk Israèl weiden zal. Toen riep Herodes de

wijzen in het geheim en deed bij hen nauwkeurig navraag naar de tijd, dat de ster geschenen had. En hij liet hen naar Beit Lechem gaan, en zeide: Gaat en doet nauwkeurig onderzoek naar dat Kind; en zodra gij het vindt, bericht het mij, opdat ook ik Hem hulde ga bewijzen. Zij hoorden de koning aan en reisden weg; en zie, de ster, die zij hadden gezien in het Oosten, ging hun voor, totdat zij kwam en stond boven de plaats, waar het Kind was. Toen zij de ster zagen, verheugden zij zich met zeer grote vreugde. En zij gingen het huis binnen en zagen het Kind met Mir'yam [Maria], Zijn moeder, en zij vielen neder en bewezen Hem hulde. En zij ontsloten hun kostbaarheden en boden Hem geschenken aan: goud en wierook en mirre. En van G'dswege in de droom gewaarschuwd om niet tot Herodes terug te keren, trokken zij langs een andere weg naar hun land terug.”

Surinaams: “Yeshua gebore ini a foto Beit Lechem [Betlehem] na ini a distrikti Yudea. Ini a ten dati kownu Herodes ben e rigeri Israelkondre. Ini a srefi pisten dati konimana di ben libi na a sei pe son e opo, kon na Yerushalayim [Yerusalem]. Dan den aksi den sma taki: Pe a Kownu fu den Dyusma de, di gebore? Bika wi si wan spesrutu stari na a sei pe son e opo di e sori tak’ A gebore. Dat’ meki wi kon fu anbegi En. Kownu Herodes skreki di a yere a sani dati. Ala den sma fu Yerushalayim skreki tu. Dan Herodes meki ala den prenspari domri nanga den sabiman fu Gado wèt kon makandra. Dan a aksi den pe a Mashiach bo gebore. Den man taigi en taki: Ini Beit Lechem na ini Yudea. Bika a profeti ben skrifi taki: Beit Lechem ini Yudeakondre, yu na wan fu den moro prenspari foto mindri den foto fu Yehuda [Yuda]. Bika na ini yu a fesiman sa kmoto, di sa tiri Mi pipel Israel. Dan Herodes seni kari den koniman tapu wan kibri fasi, fu aksi den fin’fini oten den si a stari fu a fosi leisi. Baka dati a taigi den taki: Un go na Beit Lechem go suku alape pe a pikin de. Te un feni en, un mus kon taigi mi wantron, bika mi wani go fu anbegi En tu. Di den koniman arki san Herodes taki, den gwe. Ne den si a stari baka di den ben si na a sei pe son e opo. Den man ben prisiri srefsrefi di den si a stari. Ne a stari go na den fesi te kon miti a presi pe a pikin ben de. Di den go ini a oso, den si a pikin nanga en m’ma Mir’yam [Maria]. Ne den fadon tapu den kindi èn den anbegi a pikin. Dan den puru den diri sani di den ben tyari gi a pikin kon na doro: gowtu, wierook, nanga mirre. Ma Gado warskow den man ini wan dren fu no drai go moro na Herodes. So den teki wan tra pasi drai go baka na den kondre.”

Hindoestaans: “Yeshua Beit Lechem [Betlehem] me paida bhail aur u sahar Yudea ke dihát me hai. U samai huwa ke rája ke nám Herodes raha. Tab okare bád kuch buddhimán purab kait se áil jáha suruj uge hai aur ulog Yerushalayim [Yerúsálem] ke sahar me pahucal. Tab usab huwa ke manai log se puchis ki: Israel ke rája jaun ab paida bhail hai, u káha rahe hai? Hamlog purab kait me rahila aur huwa par hamlog okar tarai dekhli hai. Ohi khátin hamlog aili hai oke puje. Tab rája Herodes sunke bahut ghabaráil aur sab Yerushalayim ke manai log bhi. Tab rája sab barka agwan aur dharam ke parhal wálan ke bolwáike usabse puchis ki: Mashiach ke janam káha hoi? Tab usab bolis: Beit Lechem sahar Yudea dihát me. Aise pahile Parmeswar ke sanesia Micha likhis raha ki: He Yudea dihát ke Beit Lechem sahar, tu ek chota sahar báte. Tabbo tore me ek barka ádmi paida hoiga. U hamár Israel ke játi ke ek accha caráwe wála ghat rahiga. Ohi se tu sab se chota sahar na báte! Tab rája Herodes buddhimán log ke cuppe se ápan pás bolwáike usabse puchis ki: Hamse batáw, tulog u tarai kab dekhle báte? Tab usab batáis. Tab u usabke Beit Lechem sahar patháis aur bolis: Ja larka ke khoj. Aur jab tulog oke paihe tab áike hamse bataihe. Tab ham bhi jáb oke puje. Ekare bád usab cal gail. Aur dekh, u tarai jaun usab purab kait se dekhis raha, usabke áge áge cale lagal u jagaha talak jáha Larka raha aur huwa par ruk gail. Usab tarai dekhke bahut khusi bhail! Tab jab usab ghar me gail tab Larka aur okar máí ke páis. Ulog Larka ke áge gáthi par girke oke pujis. Aur ápan jhori kholke oke sona ke cij, lohán aur mahakauwa taura deis. Tab ek sapana me Parmeswar usabse bolis ki: Rája Herodes ke pás lautke na jaihe. Ohi khátin usab ek dusar rasta se ápan des laut gail.”

Javaans: “Gusti Yeshua lairé nang kuta Beit Lechem [Bètlehèm], nang distrik Yudéa. Ing waktu kuwi Hérodès sing dadi ratuné kono. Ora let suwi ènèng wong pinter siji-loro sangka bawah wétanan teka nang kuta Yerushalayim [Yérusalèm]. Wong-wong iku terus pada takon: Nang endi awaké déwé bisa nemu ratuné bangsa Ju sing entas lair? Awaké déwé weruh lintangé nang wétan lan awaké déwé teka mbréné arep nyembah marang Dèkné. Kadung ratu Hérodès krungu bab iki, dèkné terus kagèt banget, semono uga wong sak kuta Yerushalayim. Ratu Hérodès terus kongkonan nyeluk para pengarepé imam lan para guru Kitab kabèh terus ditakoni, nang endi bakalé lairé Mashiach. Wong-wong kuwi terus pada semaur: Nang kuta Beit Lechem nang distrik Yudéa, awit wis ditulis karo nabi Mika ngéné: Kowé Beit Lechem nang tanah Yehuda [Yudah], kowé ora pisan-pisan kuta sing tyilik déwé nang tanah Yehuda, awit sangka kowé bakal metu pangon sing bakal nuntun umatku Israèl. Sakwisé éntuk katerangan kuwi, ratu Hérodès terus kongkonan

nyeluk wong-wong pinter sangka wétanan mau, nanging tanpa wong okèh ngerti. Wong-wong pinter kuwi terus ditakoni okèh-okèh, kapan lintangé molai kétok. Sakwisé kuwi wong-wong pinter mau terus dikongkon budal nang kuta Beit Lechem. Ratu Hérodès ngomong ngéné marang wong-wong kuwi: Kana pada budal lan pada nggolèk sak ènèngé kabar bab Bayi kuwi. Nèk wis ketemu, aku diomongi, supaya aku uga bisa nyembah marang Dèkné. Wong-wong pinter mau terus pada budal, sakwisé nampa tembungé ratuné. Sak barengé pada mlaku, lintang sing kétok nang wétan ngétok nang ngarepé lan mlaku tekan nduwuré panggonané Botyah Bayiné. Tekan kono lintangé terus mandek. Weruh lintangé mau, wong-wong pinter kuwi terus pada bungah banget. Terus pada mlebu omahé lan weruh Bayiné lan Mir'yam [Maria], ibuné. Wong-wong pinter mau terus pada sujut lan nyembah marang Bayiné. Sakwisé kuwi terus pada mbukak palisé wadah kasugihané terus ngekèki kado marang Bayiné, yakuwi emas, menyan lan emur. Wong-wong pinter mau mulihé ora mlaku dalam sing diliwati mauné. Awit ing impèn Gusti Elohim ngomongi wong-wong kuwi, dipenging balik nang nggoné ratu Hérodès.” (מתתיהו Matit'yahu [Mattheüs] 2:1-12).

De vlucht naar Egypte en de kindermoord

“Toen zij weggetrokken waren, zie, een engel van Adonai verschijnt Yosef in de droom en zegt: Sta op, neem het Kind en Zijn moeder en vlucht naar Egypte, en blijf aldaar, totdat Ik het u zeg; want Herodes zal alles in het werk stellen om het kind om te brengen. Hij stond op en hij nam in de nacht het Kind en Zijn moeder en week uit naar Egypte, en daar bleef hij tot de dood van Herodes, opdat vervuld zou worden hetgeen de Eeuwige door de profeet gesproken heeft, toen hij zeide: Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen. Toen Herodes zag, dat hij door de wijzen misleid was, ontstak hij in hevige toorn en zond bevel om in Beit Lechem en het gehele gebied daarvan al de jongens van twee jaar oud en daar beneden om te brengen, in overeenstemming met de tijd, die hij bij de wijzen had uitgevorst. Toen werd vervuld het woord, gesproken door de profeet Yir'm'yahu [Jeremia], toen hij zeide: Een stem is te Rama gehoord, geweest en veel geklaag: Rachel, wenend om haar kinderen, weigert zich te laten troosten, omdat zij niet meer zijn. Toen Herodes gestorven was, zie, een engel van Adonai verschijnt in de droom aan Yosef in Egypte, en zegt: Sta op, neem het Kind en Zijn moeder en reis naar het land Israël, want zij, die het Kind naar het leven stonden, zijn gestorven. En hij stond op en hij nam het Kind en Zijn moeder en kwam in het land Israël. Toen hij echter hoorde, dat Archelaus koning over Judea was in de plaats van zijn vader Herodes, vreesde hij daarheen te gaan. En van G'dswege in de droom gewaarschuwd, ging hij naar het gebied van Galilea, en, daar gekomen, vestigde hij zich in een stad, genaamd Netzaret [Nazareth], opdat in vervulling zou gaan hetgeen door de profeten gesproken is, dat Hij Notz'ri [Nazoreeër] zou heten.” **Surinaams:** “Di den koniman gwe, ne wan engel fu Masra, sori ensrefi na Yosef ini wan dren. A engel taki: Opo, teki a pikin nanga en m'ma, dan un lowe go na Egipte. Un mus tan drape te leki mi sa taigi unu tak' un kan drai kon baka. Bika Herodes sa meki den suku a pikin fu kiri en. So Yosef opo, a teki a pikin nanga en m'ma, dan a srefi neti dati den teki pasi go na Egipte. Den tan drape te leki Herodes dede. Dan na so a sani san Masra ben meki a profeiti taki kon tru. A ben taki: Fu Egipte Mi kari Mi Manpikin. Ma di Herodes kon ferstan tak' den koniman hori en na spotu, en ati teki faya. Dat' meki a seni srudati fu kiri ala pikin boi te nanga tu yari na ini Beit Lechem [Betlehem] nanga a heri kontren drape. Bika di a aksi den, den koniman ben taigi en tak' na sowan pisten kba di den ben si a stari. Di Herodes kiri den pikin, dan a sani san a profeiti Yeremia ben taki kon tru. A ben taki: Furu krei nanga dyeme de fu yere ini Rama. Na Rachel e krei fu en pikin ede. A no wani fu sma trowstu en, bika den pikin no de moro. Baka di Herodes dede, ne wan engel fu Masra kon sori ensrefi na Yosef na ini wan dren di a ben de ini Egipte ete. A engel taki: Opo, teki a pikin nanga en m'ma, dan un drai go baka na Israelkondre. Bika den sma di ben wani kiri a pikin, dede. So Yosef opo, a teki a pikin nanga en m'ma, dan den go na Israel. Ma di Yosef yere tak' Archelaus ben tron kownu fu Yudea na a presi fu en p'pa Herodes, a kon frede fu go drape. Dan fu di Gado warskow en na ini wan dren, a go na a distrikti Galilea. Di den doro drape, den go libi ini wan foto di den e kari Netzaret [Nasaret]. Na so a sani san den profeiti ben taki kon tru. Den ben taki: Den o kari En wan Notz'ri [Nasaretsma].” **Hindoestaans:** “Jab buddhimán log cal gail raha tab Yosef bhi ek sapana dekhis. Ek Parmeswar ke pari ose bolis: Uthke Larka aur okar mái ke leike Egypte des me bhág ja, nahi to rája Herodes Larka ke marwái dhári. Ohi se huwa rahihe jab talak ham tose na bolab. Yosef bic rát me uthke Larka aur okar mái ke leike Egypte me bhág gail. Aur jab talak rája Herodes na mar gail usab huwa raha. Aisane pura bhail jaun Parmeswar ápan sanesia Hoshea [Hosea] dwára bolis raha ki: Ham

ápan Beta ke Egypte ke des me se bolaili hai. Rája Herodes jab dekhis ki buddhimán log okar bát na sune hai, tab u bahut gussáil. Aur u hukum deis ki Beit Lechem [Betlehem] sahar me aur okare ás-pás ke sab laundan dui baris tak marwái dháre ke. U buddhimán log se to puchis raha ki Yeshua kab paida bhail hai. Aisane dekháil ki Parmeswar ke sanesia Yir'm'yahu [Yeremia] ke bát pura hoi gail. U bolis raha: Rama sahar me suna hai ki Rachel [Ráhel] ápan larkan khátin pit-pitke rowe hai aur koi na oke samjhái sake hai. Usab to mar gail hai. Kaise Yeshua, Mir'yam [Maria] aur Yosef lautal Yosef log Egypte des me rahat raha jab talak rája Herodes na maral. Tab Yosef phin se ek sapana me ek Parmeswar ke pari okar pás áwat dekhis. Pari bolis ki: Je mángat raha Larka ke már dháre, usab mar gail. Ohi se Larka aur okar mái ke leike phin se Israel des me ja. Yosef uthke Larka aur okar mái ke leike huwa phin laut gail. Baki jab u sunis ki Herodes ke beta Archelaus ab Yudea ke dihát ke rája hai, tab oke dar lagal huwa jái ke. Tab ek dusar sapana me u rái páis Gálilea ke dihát me jái ke. Jab usab huwa par pahucal tab Netzaret [Násáret] sahar me rahe lagal. Aisane pura bhail jaun Parmeswar ke sanesia log Mashiaich ke bise me bolis raha: U ek Notz'ri [Násáret wála] boláwal jáiga." **Javaans:** "Sakwisé wong-wong pinter mau pada mulih, terus ènèng mulékaté Gusti Elohim ngétok marang Yosef ing sakjeroné impèn. Mulékaté mau ngomong ngéné: Yosef, tangi! Bayiné lan ibuné gawanen lunga nang negara Egipte. Pada manggona nang kana tekané aku ngomongi kowé menèh. Awit ratu Hérodès bakal nggolèki Bayiné arep dipatèni. Ing tengah wengi Yosef tangi, terus Bayiné lan ibuné digawa lunga nang negara Egipte. Yosef terus manggon nang kono tekan patiné ratu Hérodès. Dadiné klakon tenan tembungé Gusti Elohim dèk mbiyèn liwat nabi Hoshea [Hoséa] sing uniné ngéné: Aku nyeluk Anakku sangka Egipte. Ratu Hérodès ngerti nèk diapusi karo wong-wong pinter sangka wétanan, mulané terus nesu banget. Dèkné terus mréntah kongkon matèni botyah kabèh nang kuta Beit Lechem [Bètlehèm] lan sak kiwa-tengené, sing umuré rong taun medun. Umur kuwi tyotyok karo waktuné dongé ratu Hérodès takon marang wong-wong pinter. Dadiné klakon tenan tembungé Gusti Elohim liwat nabi Yir'm'yahu [Yéremia], sing uniné ngéné: Wong-wong pada krungu swara sesambat lan tangisan seru nang kuta Rama; awit Rachel [Rakèl] nangisi anak-anaké; ora gelem dilipur, awit anak-anaké wis pada mati. Sakwisé ratu Hérodès mati, Yosef, sing ijik manggon nang negara Egipte, terus éntuk impèn menèh. Mulékaté Gusti ngétok ing impèn kuwi, ngomong ngéné: Yosef, kana kowé balik menèh nang Israèl karo Bayiné lan ibuné, awit wong-wong sing arep matèni Bayiné wis pada mati Yosèf terus tangi, terus Bayiné lan ibuné digawa balik menèh nang negara Israèl. Nanging kadung Yosef krungu nèk Archelaus sing ngganti Hérodès, bapaké, dadí ratuné distrik Yudéa, dèkné terus ora gelem manggon nang kana. Ing impèn liyané Yosef nampa tembungé Gusti, kongkon lunga nang bawah Galiléa. Mulané dèkné terus rana lan manggon nang sakwijiné kuta sing jenengé Netzaret [Nasarèt]. Dadiné klakon tembungé Gusti Elohim liwat para nabi, sing ngomongké nèk Gusti Yeshua bakal diarani Notz'ri [Wong Nasarèt]." (מתתיהו Matit'yahu [Mattheüs] 2:13-23).

Niet in tegenspraak met elkaar

U ziet het: als men deze beide geboorteverhalen niet naast elkaar legt maar achter elkaar leest, wat wij zojuist gedaan hebben, dan is er geen sprake van tegenstrijdigheden. Wat Lucas vertelt over de geboorte in de stal, de kribbe, de herders en engelen is gewoon eerst gebeurd, en pas later is gebeurd wat Mattheüs schrijft, namelijk het bezoek van de Wijzen, de kindermoord en de vlucht naar Egypte. Zoals gezegd moet men Mattheüs en Lucas dus gewoon achter elkaar zetten teneinde het volledige verhaal te krijgen. Inderdaad sluiten beide Evangeliën voor de oplettende lezer zo goed als naadloos aan en zijn beslist niet in tegenspraak met elkaar. Dat Mattheüs in Betlehem begint en niet in Nazareth is daarom ook logisch omdat zijn beschrijving pas na die van Lucas gelezen moet worden. Nazareth bestond overigens volgens archeologische opgravingen reeds 600 tot 900 voor de gewone jaartelling, maar werd oorspronkelijk slechts bewoond door enkele tientallen gezinnen. Ten tijde van Yeshua was Natzeret, zoals Nazareth in het Hebreeuws heet, weliswaar vrijwel onbekend buiten Galilea, maar bestond wel en droeg ook wel degelijk die naam, want reeds in 75 voor de gewone jaartelling verkreeg Nazareth de stadsrechten onder de regering van Alexander Jannaeus. De bewering dat Yeshua volgens Mattheüs niet in een stal, maar in een gewoon huis geboren zou zijn is onjuist, want dat staat er namelijk helemaal niet! In hoofdstuk 2, vers 1 schrijft Mattheüs slechts dat Yeshua in Betlehem werd geboren in de dagen van koning Herodes. Er staat niets over een huis. Dat huis komt pas in vers 11 ter sprake op het moment dat de wijzen op bezoek komen, maar dat is volgens vers 16 bijna twee jaar na de geboorte en daarom is het nogal

logisch dat hier niet over een stal of herberg gesproken wordt. Bovendien hoeft het bezoek van de wijzen ook helemaal niet in Betlehem plaats gevonden te hebben. Het kan ook in Nazareth geweest zijn. Dat men in de traditie ervan uitgaat dat de wijzen naar Betlehem gingen is gebaseerd op vers 8, waarin staat dat Herodes hen naar Betlehem liet gaan. Maar dat ze daar dan ook daadwerkelijk naartoe zouden zijn gegaan staat er niet! In vers 9 staat slechts dat de ster hun vooring om hen de weg te wijzen en uiteindelijk bleef staan boven de plaats waar het Kind was. Deze plaats wordt niet met name genoemd en hoeft derhalve ook niet per se Betlehem te zijn. Verder zie ik er geen enkele tegenspraak in dat Yosef en Mir'yam hun baby volgens Lucas na de onreine periode naar de tempel brachten en daarna terug naar Nazareth gingen, terwijl Mattheüs de komst van de wijzen en de kindermoord beschrijft met aansluitend de vlucht naar Egypte, want hier worden twee gebeurtenissen beschreven waar bijna twee jaar tussen liggen en daarom zie ik daar helemaal geen probleem in. In twee jaar tijd kan veel gebeuren. Dat Josephus Flavius in zijn geschiedschrijving geen melding maakt van de kindermoord in Betlehem zegt niets. Deze geschiedschrijver heeft nog wel meer niet vermeld in zijn geschriften, want ook van het proces bij Pilatus en de daaropvolgende kruisiging van Yeshua gaf Josephus Flavius geen uitgebreid verslag, maar dat wil nog niet zeggen dat het daarom ook niet plaats gevonden heeft. Toch terug naar de gebeurtenissen tussen het vertrek uit Betlehem en de aankomst in Nazareth. Ik schreef reeds dat er in twee jaar tijd veel kan gebeuren. Wie zegt dat Yosef en Mir'yam met hun Kind in de tussentijd niet weer in Betlehem geweest zouden zijn? Wat dacht u bijvoorbeeld van Pesach, Shavuot en Sukot, de drie feesten waarop elke gelovige Israëliet als pelgrim naar Jeruzalem moest gaan? En Betlehem ligt op een steenworp afstand van Jeruzalem. Dus sowieso waren ze elk jaar in de buurt en dat kon ook makkelijk, want Herodes deed pas moeilijk toen Yeshua bijna twee jaar oud was en daarvoor blijkbaar niet. Eigenlijk hebben de wijzen slapende honden wakker gemaakt. Dus konden Yosef en Mir'yam met het Kind in elk geval ongehinderd van Galilea naar Jeruzalem en Betlehem komen totdat de wijzen uit het Oosten in de picture kwamen. Dat er in Mattheüs 2:23 staat dat Yosef de stad Natzeret heeft verkozen als woonplaats en zich dan met zijn gezin daar vestigde lijkt mij nogal logisch omdat Mir'yam uit deze stad afkomstig was, maar deze vermelding is helemaal niet in strijd met Lucas, want er staat toch nergens geschreven dat ook Yosef in Natzeret woonachtig geweest zou zijn voordat zij naar Beit Lechem gingen om zich daar te laten inschrijven? Men gaat er in de traditie van het kerstverhaal wel automatisch van uit, maar dat staat er niet. Lees maar Lucas 1:26 tot 2:5 helemaal. Daar wordt slechts vermeld dat Mir'yam in Natzeret woonde en dat zij met Yosef in ondertrouw was, maar er staat niet dat zij beiden in dezelfde stad woonachtig waren. En als we in Lucas 2:4 lezen dat Yosef samen met zijn zwangere vrouw Mir'yam optrok van Galilea uit de stad Natzeret dan wil dat ook nog niet zeggen dat hij daar woonde. Hij kan elders gewoond hebben, misschien wel een dorp verderop, en Miryam in Natzeret opgehaald hebben om naar Beit Lechem te gaan. Tenslotte nog dit: het klopt inderdaad dat Herodes in het jaar 4 voor Christus gestorven is, maar deze tijdsaanduiding is misleidend. Men zou daaruit kunnen concluderen dat hij dus 4 jaar voor de geboorte van Yeshua overleden zou zijn, maar dat is niet zo, want Yeshua zelf is namelijk tussen vier en zes jaar voor de gewone jaartelling geboren. In mijn bijbelstudie over het kerstfeest heb ik reeds heel gedetailleerd uitgelegd dat de christelijke jaartelling berust op een foutieve berekening van de scythische monnik Dionysius Exiguus, die in de zesde eeuw in Rome woonde. Dus u ziet dat eventuele tegenstrijdigheden in de bijbel puur suggestief zijn. Daarom opnieuw mijn dringend advies om de Bijbel in geloof en vertrouwen te lezen want het is geen wetenschappelijk werk, maar een boek waarin het geloof centraal staat. De naam zegt het al: je gelooft het of niet...

De volkstelling

Maar zoals reeds in de inleiding vermeld hebben critici ook ten aanzien van de volkstelling die Lucas beschrijft ernstige twijfels. Ik begrijp de kritische vragen ten aanzien van de volkstelling in Lucas 2:1-7 maar al te goed en ik zal ook deze punten één voor één proberen toe te lichten. Zo zou een volkstelling volgens hen slechts bedoeld geweest zijn voor fiscale doeleinden, dus om de hoogte te bepalen van de belastingen naar aanleiding van grondbezit, maar het lijkt hun niet erg waarschijnlijk dat hij grond in Betlehem had. Welnu, volkstellingen werden niet alleen maar voor fiscale doeleinden i.v.m. de belastingen gehouden, maar o.a. ook om ethno-demografische en militair-strategische redenen. Sommige Romeinse keizers hielden in hun rijk namelijk per stad en provincie heel nauwkeurig gedetailleerde statistieken op na over de samenstelling van de bevolking op grond van geslacht en leeftijd, ethnische afkomst en religieuze overtuiging. Zo

wilde keizer Nero bijvoorbeeld precies weten hoeveel belijdende Joden er in het Romeinse Rijk leefden. Dus niet in Palestina, maar in het hele rijk. Een gewone volkstelling zou in dat geval een onduidelijk beeld opleveren en daarom was er slechts één manier om daar achter te komen: Nero gaf aan de stadhouder Cestus de opdracht om de schapen te laten tellen die tijdens Pesach werden geslacht en dat aantal te vermenigvuldigen met het aantal personen per schap voor de Pesachmaaltijd. Volgens Josephus Flavius waren het precies 256.500 schapen wat dus neerkomt op twee miljoen zeventienhonderduizend en tweehonderd personen. Zoals je ziet waren er dus verschillende soorten van volkstellingen en elke volkstelling vond derhalve onder andere voorwaarden en andere omstandigheden plaats, afhankelijk van het doel. In dit geval was het dus van geen enkel belang of Yosef wel of geen grond in Beit Lechem had. Voorts is er volgens de critici geen verklaring te verzinnen om naar een stad te gaan, van voorouders van 3000 jaar geleden, dat ook nog eens in een ander bestuurlijk gebied ligt en verder kunnen zij daarin ook het belang van de Romeinen niet vinden. Bovendien heeft er volgens hen tijdens Herodes daar helemaal geen volkstelling plaats gevonden. Ook deze stellingen kloppen niet, en ik zal u ook uitleggen waarom. De in Lucas 2 beschreven volkstelling onder keizer Augustus doet mij sterk denken aan de diverse volkstellingen van Israël ten tijde van Moshe in de woestijn, die per stam en per geslacht (familie) werden gehouden, want volgens Lucas moest blijkbaar iedere Israëliet zich laten inschrijven in de woonplaats van zijn voorgeslacht. Dus uit Joodse zicht was zo een volkstelling helemaal niet zo vreemd, en het belang van de Romeinen zou zoals gezegd van statistieke aard kunnen zijn om een juist overzicht te hebben over de exacte ethnische samenstelling van de bevolking in Palestina omdat het op deze wijze namelijk mogelijk was om tot op zekere hoogte de juiste stam waartoe een Israëliet oorspronkelijk behoorde te kunnen achterhalen als iedereen zich liet inschrijven in de woonplaats van het voorgeslacht. Overigens is het absoluut niet waar dat er tijdens Herodes helemaal geen telling zou hebben plaatsgevonden. Integendeel! Die telling was er zeer zeker, namelijk volgens een verslag van Tertullianus ruim twee jaar voordat Herodes stierf. Het klopt wel dat er geen telling kon zijn onder Quirinius, maar wel onder Saturnius. Talrijke deskundigen hebben zich hierover het hoofd gebroken en sluiten de mogelijkheid niet uit dat Lucas, die het hele verhaal ook maar van horen zeggen had, Quirinius verward kan hebben met de eerdere Romeinse legaat van Syrië, Saturnius genaamd, die volgens Tertullianus in het jaar 6 vóór Chr. wel degelijk een volkstelling had gehouden in dat gebied. In principe is de naam van de stadhouder eigenlijk van minder belang, want het gaat uiteraard om de volkstelling zelf, die de aanleiding gaf dat Yosef en Mir'yam naar Beit Lechem kwamen. Verder ziet men er voor Yosef geen noodzaak van in om voor de volkstelling zijn hoogzwangere vrouw mee te nemen. Hier heeft men inderdaad wel een punt, maar dan wel puur op grond van de theoretische aanname dat Yosef daar inderdaad wel grond gehad zou hebben en de volkstelling uitsluitend bedoeld was om fiscale redenen, maar die noodzaak was er wel degelijk omdat de volkstelling van statistieke aard was, want ook Mir'yam stamt af van koning David, en tevens was het noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de Mashiach in Beit Lechem, de stad van David geboren zou worden om de profetie te vervullen. Een ander argument dat men aandraagt is het feit dat Mir'yam hoogzwanger was. Een dergelijke reis in die tijd op een ezel zou grote risico's met zich meebrengen voor het ongebooren kind (eventueel miskraam). Gezien de Joodse moraal ten opzichte van leven en kinderen zou het niet erg waarschijnlijk zijn dat men dit soort risico's neemt. Weet u, Yosef en Mir'yam namen deze risico's blijkbaar wel omdat zij namelijk volledig op Adonai vertrouwden, want Hij was het uiteindelijk die deze reis überhaupt heeft gearrangeerd. Niets gaat toch buiten Hem om, en zeker niet de omstandigheden rondom de geboorte van Zijn Zoon? Bovendien zou het volgens de Oosterse moraal juist onverantwoord geweest zijn van Yosef om zijn hoogzwangere vrouw alleen achter te laten in Natzeret. By the way: er staat in de Bijbel overigens niets over vermeld dat Miryam de hele reis op een ezel afgelegd zou hebben zoals in het kerstverhaal altijd wordt gesuggereerd. U ziet dus, dat er voor alle ogenschijnlijke tegenstrijdigheden en dingen die op het eerste gezicht onlogisch lijken best wel op een logische en aannemelijke wijze te verklaren zijn, want de Bijbel is immers G'ds Woord, en G'd maakt geen fouten!

Getuigenis

Aan u de keuze wie u wilt geloven: de mensen die u met hun verkeerde redeneringen aan het twijfelen willen brengen of het onfeilbare Woord van G'd? Ik wil deze bijbelstudie afsluiten met de woorden van Yochanan: *"Indien wij het getuigenis der mensen aannemen, het getuigenis van G'd is meerder, want dit is het getuigenis van G'd, dat Hij van Zijn Zoon getuigd heeft. Wie*

in de Zoon van G'd gelooft, heeft het getuigenis in zich; wie G'd niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, omdat hij niet geloofd heeft in het getuigenis, dat G'd getuigd heeft van Zijn Zoon. En dit is het getuigenis: G'd heeft ons eeuwig leven gegeven en dit leven is in Zijn Zoon. Wie de Zoon heeft, heeft het leven; wie de Zoon van G'd niet heeft, heeft het leven niet! Dit heb ik u geschreven, die gelooft in de naam van de Zoon G'ds, opdat gij weet, dat gij eeuwig leven hebt!" **Surinaams:** "Wi e bribi san libisma e taki, ma san Gado e taki moro prenspari. Èn disi na san Gado srefi e taki fu En Manpikin. A sma di e bribi ini a Manpikin fu Gado, sabi tak' na so a de. Ma a sma di no e bribi Gado, e kari En wan leiman, bika a no e bribi san Gado taki fu En Manpikin. Disi na san Gado taki: Gado gi wi a libi fu têgo èn a libi disi de ini En Manpikin. A sma di de wan nanga a Manpikin, abi a libi. A sma di no de wan nanga a Manpikin fu Gado, no abi a libi. Mi skrifi den sani disi gi unu di e bribi ini a nen fu a Manpikin fu Gado. Mi du disi fu un kan sabi tak' un abi a libi fu têgo!" **Hindoestaans:** "Jab hamlog insán ke bāt biswás karila, tab hamlogke cáhi ketana auro Parmeswar ke bāt biswás kare ke jab U gawáhi dewe hai ki Yeshua Okar Beta hai. Je Pita Parmeswar ke Beta me biswás kare hai, u ápan dil se jáne hai ki Yeshua sacce ke Parmeswar ke Beta hai. Baki je Parmeswar ke bāt na biswás kare hai, u oke jhuttha banáwe hai. Aur Parmeswar ka bolis hai? U bolis hai ki U hamlogke dil me náwa jiwán deis hai hardam ke liye. Aur náwa jiwán Okar Beta me hai. Je Parmeswar ke Beta ke apana leis hai, u sacca jiwán pái cukal hai. Baki je Oke na apanáis hai, u sacca jiwán na páis hai. Ham i bāt likhila tulogke janáwe khátin ki tulog sacca jiwán pái cukale hai. Tulog to Parmeswar ke Beta me biswás kare hai!" **Javaans:** "Mulané para sedulur, nèk tembungé manungsa waé awaké déwé ngandel, lah tanda sangka Gusti Elohim menèh awaké déwé ora kudu ngandel? Yakuwi tanda sangka Gusti Elohim nèk Gusti Yeshua haMashiach kuwi Anaké. Wong sing pretyaya marang Anaké Gusti Elohim, wong kuwi wis ngerti uga ing atiné nèk iki tenan. Wong sing ora pretyaya marang Gusti Elohim malah ndadèkké Gusti Elohim dadi wong goroh, awit wongé ora pretyaya marang tembungé Gusti Elohim bab Anaké. Tembungé Gusti Elohim bab Anaké kuwi tyekaké ngéné: Gusti Elohim wis ngekèki urip langgeng marang awaké déwé lan urip langgeng kuwi awaké déwé bisané nampa nèk awaké déwé pretyaya marang Gusti Yeshua HaMashiach, Anaké Gusti Elohim. Tegesé, wong sing wis dadi siji karo Gusti Yeshua, wong kuwi wis nduwèni urip langgeng. Wong sing ora dadi siji karo Gusti Yeshua, Anaké Gusti Elohim, wong kuwi ora nduwé urip langgeng. Para sedulur, aku nulis layang iki marang kowé, supaya kowé sing pretyaya marang Gusti Yeshua, Anaké Gusti Elohim, pada ngerti kabèh nèk kowé wis nduwé urip langgeng!" (א יוחנן Yochanan alef [1 Johannes] 5:9-13). Amen!

Werner Stauder